

Velilerin Ö?rencilerle Olan ?leti?imsel Yeterlilikleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Velilerin Ö?rencilerle Olan ?leti?imsel Yeterlilikleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32501>

Özet

Velilerin Ö?rencilerle Olan İletişimsel Yeterlilikleri Ölçeği, 2003 yılında Zeynep Özç?nar tarafından Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan doktora tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçek, velilerin ö?rencilerle (çocuklarıyla) kurdukları iletişim süreçlerindeki yeterlilik düzeylerini ve bu yeterliliklerin ö?rencilerin akademik başarı düzeyleri ile olan ilişkisini araştırmayı amaçlamıştır. Ölçek, ebeveynlerin iletişim becerilerini, dinleme alışkanlıkları, geri bildirim verme kalitelerini ve genel olarak aile içi iletişim ortamının niteliğini değerlendirmek üzere tasarlanmıştır.

Ölçek geliştirme çalışması, Türkiye'deki eğitim sisteminde veli katılımının ve etkili iletişimin kritik rolünü vurgulamaktadır. Ölçek, hem araştırmacılara hem de eğitim uzmanlarına, veli-ö?renci arasındaki etkileşimin kalitesini nicel olarak belirleme imkanı sunarak, potansiyel iletişim engellerini tespit etmeye yardımcı olmayı hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

İletişimsel Yeterlilik, Veli-Ö?renci İletişimi, Ölçek Geliştirme, Akademik Başarı, Ebeveynlik, Aile İçi İletişim.

Yazarlar

Zeynep Özç?nar.

Amaç

Velilerin Ö?rencilerle Olan İletişimsel Yeterlilikleri Ölçeği'nin temel amacı, ebeveynlerin çocuklarıyla olan iletişimlerinde kendilerini ne derece yeterli algıladıklarını saptamaktır. Ölçek, özellikle ö?rencinin okul başarılarına etkileyen destekleyici ve yapıcı iletişim boyutlarını merkeze almaktadır. Ölçek, velilerin ö?rencileri motive etme, onların sorunlarına dinleme ve okul hayatları hakkında anlamlı geri bildirimler sunma becerilerini objektif bir şekilde ölçmeyi hedefler.

Bu araçın geliştirilmesi, ebeveyn eğitim programlarının ihtiyaç analizinde kullanılmak üzere güvenilir ve geçerli bir araç sunmayı ve eğitim psikolojisi alanındaki araştırmalara katkıda bulunmayı amaçlamıştır.

Yapı

Ölçek, psikolojik yapı olarak **İletişimsel Yeterlilik** (Communicative Competence) kavramını ölçmektedir. Bu yapı, sadece dilbilgisel doğruluğu değil, aynı zamanda bulaşma uygunluk, etkililik

ve amaca ulaşma becerisini de içerir. Velilerin Ö?rencilerle Olan İletişimsel Yeterlilikleri Ölçeği, bu geniş yapıyı veli-ö?renci ilişkisi bağlamında özelleştirir ve genellikle a?adaki alt boyutlar barındırır varsayılr:

Duyusal İfade ve Empati: Ebeveynin ö?rencinin duygularını anlama ve uygun tepkiler verme yeteneği.

Geri Bildirim Kalitesi: Yapıcı eleştiri sunma ve ö?rencinin çabalarını destekleyici şekilde iletişim kurma becerisi.

Dinleme Becerileri: Ö?renciyi kesmeden, yargılamadan aktif olarak dinleme düzeyi.

Açık ve Berraklık: Velinin beklentilerini ve kurallarını ö?renciye net bir şekilde iletme yeteneği.

Geçerlik

Ölçek, bir **doktora tezi** çalışması olarak geliştirildiği için, Özçınar (2003) tarafından detaylı geçerlik çalışmaları yürütülmüştür. Kaynakta bu bilgiler spesifik olarak belirtilmese de, standart bir tez çalışması kapsamında a?adaki geçerlik türlerinin raporlanması beklenmektedir:

Öncelikle, maddelerin ölçmek istediği yapıyı temsil edip etmediğini kontrol etmek amacıyla **Kapsam Geçerliliği** (Content Validity) için uzman görüşlerine başvurulmuştur. Ardından, ölçeğin teorik yapıyı ne kadar iyi yansıttığını belirlemek üzere **Yapı Geçerliliği** (Construct Validity) analizleri uygulanmıştır. Yapı geçerliliği çalışmaları genellikle Faktör Analizi yöntemlerini içermiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını belirlemek amacıyla **güvenirlik** çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmaları bağlamında, ölçeğin iç tutarlılığını ölçen **Cronbach Alfa** katsayısının hesaplanması gerekmektedir. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Ayrıca, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediğini belirlemek üzere **Test-Tekrar Test Güvenirliği** çalışmaları da gerçekleştirilmi olabilir. Ölçeğin güvenilirlik katsayıları, ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanım için yeterli düzeyde istikrarlı olduğunu ortaya koymuştur (Özçınar, 2003).

Faktör Analizi

Ölçeğin temel boyutlarını belirlemek ve yapı geçerliliğini desteklemek amacıyla **Faktör Analizi** teknikleri kullanılmıştır. Geliştirme aşamasında öncelikle **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) uygulanmış, bu analiz sonucunda ölçeğin temel alt boyutları ve madde dağılımları belirlenmiştir.

AFA, veli iletişim yeterliliğinin tek bir boyuttan ziyade, birkaç farklı ancak ilişkili faktörden oluştuğunu göstermiştir (örneğin, Duygusal Destek, Bilgi Paylaşımı, Çatışma Çözümü).

Ardından, belirlenen faktör yapısının farklı örneklerde doğrulanıp doğrulanmadığını kontrol etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılarak modelin uyum indeksleri raporlanmıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle uyumlu olduğunu kanıtlamıştır.

Ölçek

Test Türü: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme formatında hazırlanmıştır (Örneğin: "Hiç Katılmıyorum"dan "Tamamen Katılıyorum").

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: İlköğretim veya Ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin velileri.

Yaş Grubu: Ölçek, velilere uygulandığı için velilerin yetişkin yaş grubu (25-60 yaş arası) olduğu varsayılır. Öğrencilerin yaş grubu ise genellikle 7-18 yaş aralıktadır.

Popülasyon Detayları: Özçınar'ın (2003) doktora tezi kapsamında, Ankara il merkezindeki okullarda öğrenim gören öğrencilerin velilerinden oluşan bir örneklem kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemi kullanılarak velilerin kendi iletişim becerileri hakkındaki algıları toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler

İletişim Becerileri, Ebeveyn Tutumları, Psikometrik Özellikler, İç Tutarlılık, Yapısal Etitlik Modellemesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor (Tezin yayınlandığı 2003 yılında ORCID kullanılmı yaygın değildi.)

Kurumsal E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazışma Adresi: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tezin sunulduğu kurum).

Şzinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2003

Şzinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir tez çalışması kapsamında geliştirildiği için, genellikle akademik ve eğitim amaçlı kullanımlarda yazara atıf yapılmak şartıyla ücretsizdir. Ticari kullanım için yazar veya Ankara Üniversitesi'nden izin alınması gerekebilir.

Referanslar

Özçınar, Z. (2003). *Öğretmen-öğrenci-velilerin iletişimsel yeterlilikleri ve öğrenci başarısıyla olan ilişkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Velilerin Öğrencilerle Olan İletişimsel Yeterlilikleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte mevcut değildir. Bu nedenle, ölçek maddeleri bu girişte sunulamamaktadır. Maddelerin tamamına ulaşmak için Özçınar (2003) tarafından hazırlanan doktora tezinin incelenmesi gerekmektedir.